

Deploying People smarter in de "wij-economie"

- door Paul Bessems¹ -
Eindhoven, 2 februari 2009

Onlangs ben ik gestart met het schrijven van een boek over het slimmer inzetten van professionals in de "wij-economie" (Weconomics, community economy). De wij-economie is een nieuw denkkader. We leven nu in een economisch dal, maar als we weer uit dit dal zijn lopen we weer tegen de problemen aan van krapte op de arbeidsmarkt, een voortdurende druk om de productiviteit te verhogen en een nieuwe generatie die op de arbeidsmarkt komt met andere wensen en eisen. Deze toekomstige uitdagingen moeten we nú oppakken door te innoveren en te kiezen voor een nieuw denkkader, een nieuw organisatiemodel: de wij economie. Einstein zei hierover: "The world we have created is a product of our thinking; it cannot be changed without changing our thinking."

De wij-economie

Volgens Wikipedia is een Economie een [sociale wetenschap](#) (Nederland) of een [gedragwetenschap](#) (Vlaanderen) die zich bezighoudt met de voortbrenging en verdeling van schaarse goederen en diensten. De vraag is of het huidige westerse model dat gebaseerd is op kapitalisme, concurrentie en aandeelhoudersbelang hierin past?

De wij-economie (Weconomics of community economy) is een nieuw organisatiemodel dat uitgaat van samenwerking/coördinatie en van Wikinomics principles zoals mass collaboration en sharing. Ook maakt dit model gebruik van community software. De veel gebruikte term Web 2.0 is eigenlijk geen juiste term hiervoor, het suggereert dat er een versie 1 was en dat er een versie 3 komt. Maar software ontwikkeling is een proces en geen product, het is een continue organisch proces, zo is bijvoorbeeld Google mail na 5 jaar nog steeds in de β versie.

Wie had tien jaar geleden kunnen vermoeden dat het ooit mogelijk zou zijn om met honderdduizenden actieve deelnemers van over de hele wereld samen te werken aan een kennisinfrastructuur bestaande uit ruim 11 miljoen artikelen in meer dan 240 talen? Dit gaat natuurlijk over Wikipedia.

Perfect storm voor innovatie

We bevinden ons in de 'perfecte storm' voor innovatie. Demografische, technologische en economische winden komen samen. We wisten al dat het communisme geen goed model was en nu vertoont ook het kapitalisme flinke scheuren. Kapitalisme is gebaseerd op competitie, sales, korte termijn belang, aandeelhouders, bonussen etc. De mij-economie dus. Hoe komt het dat we nu opeens 2 jaar langer met onze auto en tv kunnen doen. Wat is de invloed van verkoopinstrumenten op het 'aansmeren' van producten die we eigenlijk niet nodig hebben, en wat is de invloed op het verbruiken van schaarse hulpbronnen?

We zoeken een nieuw organisatiemodel dat meer uitgaat van samenwerken en minder van concurrentie. De community economie kan dit gat opvullen. Het is gebaseerd op

¹ Paul Bessems is community economist, hij schrijft, geeft lezingen en adviseert organisaties die professionals slimmer willen inzetten in een community economie. Ook brengt hij zijn visie in praktijk bij het oprichten en exploiteren van communities zoals de iblc community, zie www.paulbessems.com

netwerken als LinkedIn waarin je je profiel aanmaakt, dit koppelt aan een ander profiel en je (slim) gaat samenwerken.

Loslaten

De meeste bedrijven denken nog steeds in BV's, in muren, harken (organogrammen) en aantallen medewerkers. Ze zien werknemers als eigendom van het bedrijf en delen betekenisvolle informatie slechts binnen de eigen muren. Maar de arbeidsmarkt verandert enorm. De krapte neemt na het dal waar we nu inzitten alsmaar toe en de generatie die vanaf de middelbare school is opgegroeid met internet en mobiele telefoon komt nu uitgebreid op de arbeidsmarkt. Alvorens we echt kunnen innoveren moeten we bestaande modellen en concepten durven loslaten. Mensen werken steeds korter in een bedrijf, of bieden zich aan als ZZP-er. Is het dan zinvol om bij binnenkomst het hele CV in het personeelsinformatiesysteem te zetten, gedurende het verblijf feedback en beoordelingen en gevolgde opleidingen te registreren om er volgens niets mee te doen als de medewerker na 4 jaar vertrekt?

Beter is te redeneren vanuit het individu dat een leven lang wil leren waarbij zijn/haar e-Portfolio de rode draad is. We moeten dus ook bestaande HR organisaties, processen, instrumenten en systemen loslaten alvorens voordat we kunnen innoveren.

Internet generatie

Deze generatie is geboren na 1980, en vanaf de middelbare school opgegroeid met internet en mobiele telefoon. Het is voor deze generatie niet mogelijk te generaliseren maar toch zijn er een aantal opvallende kenmerken en statistieken waar we in onze innovaties rekening mee moeten houden. Professionals uit deze generatie zijn gewend aan het gebruik van moderne technologieën, meerdere dingen tegelijk te doen en ze maken veelvuldig gebruik van sociale en professionele netwerken als Hyves, MySpace en LinkedIn. Deze generatie kiest voor een andere balans tussen privé en werk, wil zich voortdurend ontwikkelen en wisselt steeds vaker van baan of werkt liever als ZZP-er. Ook deelt ze haar kennis online en ontwikkelt ze haar talent op die plaats waar ze er de meeste kans voor krijgt.

Kredietcrisis

Een crisis leidt bijna altijd tot een bijsturing en vaak ook tot belangrijke innovaties. Een crisis is goed voor het innoverend vermogen. En soms.... heel soms leidt een flinke crisis tot een disruptieve innovatie. Een innovatie die strategie en de manier van organiseren diep verandert. Voorbeelden zijn de boekdrukkunst, de stoommachine, het internet en nu wellicht het ontstaan van de community economie.

Wellicht is de tijd rijp om minder uit te gaan van wat ons verschildt, van competitie en van bonussen, van korte termijn en haantjesgedrag. Misschien kunnen we beter uitgaan van wat ons bindt en kijken waar we kunnen samenwerken en hoe we beter gebruik kunnen maken van schaarse hulpbronnen. Natuurlijk is het goed te zoeken naar technologieën voor duurzame energie, beter is nog het energie verbruik terug te dringen. Misschien is het beter een ministerie van coördinatie te hebben in plaats van een ministerie van concurrentie (zoals het NMA). Competitie leidt dan wel vaak tot meer innovatie maar het leidt ook tot het slecht gebruiken van schaarse hulpbronnen. En er zijn andere meer doeltreffendere manieren om te innoveren, www.innocentive.com is hier een voorbeeld van.

Gebruiker of aandeelhouder

Men verwacht dat het machtige Google komend jaar moet kiezen tussen de gebruiker en de aandeelhouder. Wat in ieder geval als gevolg van de kredietcrisis zal gebeuren is dat de macht van de aandeelhouder veel beter in balans zal komen met andere stakeholders zoals gebruikers, klanten, leveranciers, arbeidsmarkt etc.

Wikinomics zal in dit proces een belangrijke rol spelen. Wikinomics is een samengaan van wiki (vlug in het Hawaïaans) en economie. Het is een model, een concept hoe we binnen een economie anders met elkaar om kunnen gaan. HR Wikinomics is binnen

Wikinomics een concept voor HR innovatie. Omdat we in een tijd leven van snelle veranderingen werken structuren en regels minder. Beter is het om uit te gaan van principes of randvoorwaarden. Bij het vormgeven van de community economie gaan we vooral uit van een aantal wikinomics principes.

Andere manier van samenwerken

HR Wikinomics gaat een belangrijke rol spelen voor aanbieders en inkopers van opleidingen. We zien nu al duidelijk tekenen hoe mensen op een andere manier met elkaar samenwerken en communiceren via communities als Hyves en LinkedIn. Wie boeken leest als Wikinomics (Don Tapscot & Anthony Williams), The World is Flat (Thomas L. Friedman), Crowdsourcing (Jeff Howe), We Think (Charles Leadbeater), Here Comes Everybody (Clay Shirkey), We are smarter than me (Barry Libert & Jon spector) etc. maar ook de kritische boeken als Cult of an amateur (Andrew Keen) kan meer 1 conclusie trekken: we gaan steeds meer met elkaar samenwerken en communiceren via communities. Deze social en professional communities worden onderdeel van een community economie (vele noemen het "social communities" maar een community is al sociaal. Maar sociaal kan ook in de betekenis van privé, sociaal leven, zie ook rapport Michiel Gerbranda, Virtuele social netwerken).

In mijn Weconomics boek zal de vraag niet zozeer zijn: waar gaan we naar toe, maar meer hoelang de reis zal duren en langs welke wegen we zullen gaan. Feit is dat we eerst heel veel moeten loslaten voor we gebruik kunnen maken van de vele voordelen die de wij-economie ons brengt. We moeten stoppen te denken vanuit onze eigen organisatie met muren, harken, FTE's, processen etc. We leven al lang niet meer in een gesloten economie. We moeten beginnen te denken vanuit onze omgeving (arbeidsmarkt, gebruikers, klanten, leveranciers, concurrenten) en processen zo inrichten dat we maximaal kunnen samenwerken met onze omgeving... welkom dus in de wereld van communities, wiki's en nieuwe onbegrensde technieken. Omdat steeds meer mensen in onze westerse economie werken in de dienstverlening, mobiel zijn en hoogopgeleid zal de community economie met name veel invloed hebben op de manier waarop we menselijk kapitaal slimmer inzetten. Het zal vooral invloed hebben op HR markten, processen en producten (instrumenten).

Mijn nieuwe boek gaat dus vooral in op de relatie tussen de community economie en het slimmer inzetten van mensen (deploying people smarter). Doelstelling van mijn nieuwe boek is het creëren van een nieuw denkkader en niet zozeer het opsommen van nieuwe HR instrumenten. Door de lezer zelf verbanden te laten leggen tussen de community economie en zijn/haar eigen dagelijkse werk gaat deze nieuwe ontwikkeling veel meer leven in je eigen omgeving. Een belangrijk uitgangspunt in de community economie is leren door zelf te ontdekken. We hoeven steeds minder feiten te leren want die Googelen we. Wat we wel willen bereiken is een stuk bewustwording dat we aan de vooravond staan van een grote innovatie.

In het boek wordt wel ingegaan op een specifiek voorbeeld van een community die past binnen het model van de wij-economie. We doelen daarbij op de IBLC community. IBLC kent een model van partners die commerciële activiteiten met elkaar doen, op logistiek gebied samenwerken met hulp van een aantal network suppliers en waarbij alle partners onder toezicht staan van de SOTIC (Stichting Onafhankelijk Toezicht IBLC community).

Mocht je mee willen ontdekken, denken, schrijven, redigeren etc. Kijk dan regelmatig op www.paulbessems.com of stuur een e-mail naar paul.bessems@gmail.com